

**БУУнун Майыптыгы бар
адамдардын укуктары жөнүндөгү
конвенциясын кыскача баяндоо**

**MINISTRY FOR FOREIGN
AFFAIRS OF FINLAND**

*Полноправные люди.
Устойчивые страны.*

Басылма БУУнун Өнүктүрүү Программасы жана Финляндиянын Тышкы иштер министрлигинин “Кыргыз Республикасындагы сот адилеттигине болгон мүмкүнчүлүктү кеңейтүү” долбоорунун алкагында жарык көрдү

Басылмада колдонулган карикатуралар “Кыргыз Республикасындагы сот адилеттигине болгон мүмкүнчүлүктү кеңейтүү” долбоорунун буюртмасы менен даярдалды.

Карикатуралардын автору Ренат Мамытбеков.

Нускасы 300 даана, кыргыз тилинде

Бишкек 2015

Киришүү

БУУнун Майыптыгы бар адамдардын укуктары жөнүндө конвенциясы БУУнун Башкы Ассамблеясынын 2006-жылдын 13-декабрындагы резолюциясы менен кабыл алынган.

Конвенция майыптыгы бар адамдардын коомдун жарандык, саясий, экономикалык, социалдык жана маданий турмушуна толук кандуу катышуусун камсыздоого, майыптыгы боюнча басмырлоону жок кылууга, ошондой эле майыптыгы бар адамдардын укуктарын коргоонун натыйжалуу механизмдерин түзүүгө багытталган.

Конвенция менен катар эле ага карата Факультативдик протокол да кабыл алынып, күчүнө кирген.

Конвенция күчүнө киргенден кийин **Майыптыгы бар адамдардын укуктары боюнча Комитет** түзүлгөн, ал 18 адамдан турат жана Конвенциянын аткарылышын көзөмөлгө алган орган болуп саналат. Комитет Конвенцияга мүчө болгон мамлекеттердин баяндамаларын угууга, алар боюнча сунуштарды жана жалпы сунуштамаларды киргизүүгө, ошондой эле Факультативдик протоколго мүчө болгон мамлекеттердин Конвенциянын талаптарын бузгандыгы туурасында маалыматтарды кароого ыйгарым укуктары бар.

2014-жылдын октябрына карата бул Конвенцияны 151 мамлекет жана Евробиримдик ратификациялаган, ал эми, 85 мамлекет Факультативдик протоколго кол койгон.

Ратификация – бул Конвенцияга юридикалык күч берүү процесси, мамлекеттин бул документтин ченемдери менен жоболоруна макул экендигин билдирген ыкмалардын бири болуп саналат.

БУУнун Майыптыгы бар адамдардын укуктары жөнүндө конвенциясын ратификациялаган мүчө-мамлекеттер анын жоболорун ишке ашырууга колунан келишинче аракет кылаарын билдиришет.

Майыптыгы бар адамдардын укуктары жөнүндө конвенциянын Факультативдик протоколуна кол койгон өлкөнүн жарандары, Майыптыгы бар адамдардын укуктары боюнча комитетке, ушул мамлекет Конвенциянын жоболорун бузуп жаткандыгы туурасында арыз менен кайрылса болот.

Конвенцияга кошулган, бирок анын Факультативдик протоколуна кол койбогон мамлекетке тиешелүү арызды Комитет кабыл албайт.

Өкмөттөр Майыптыгы бар адамдардын укуктары жөнүндө конвенцияны ратификациялап, бирок, ошол эле учурда Конвенциянын бардык жобо-

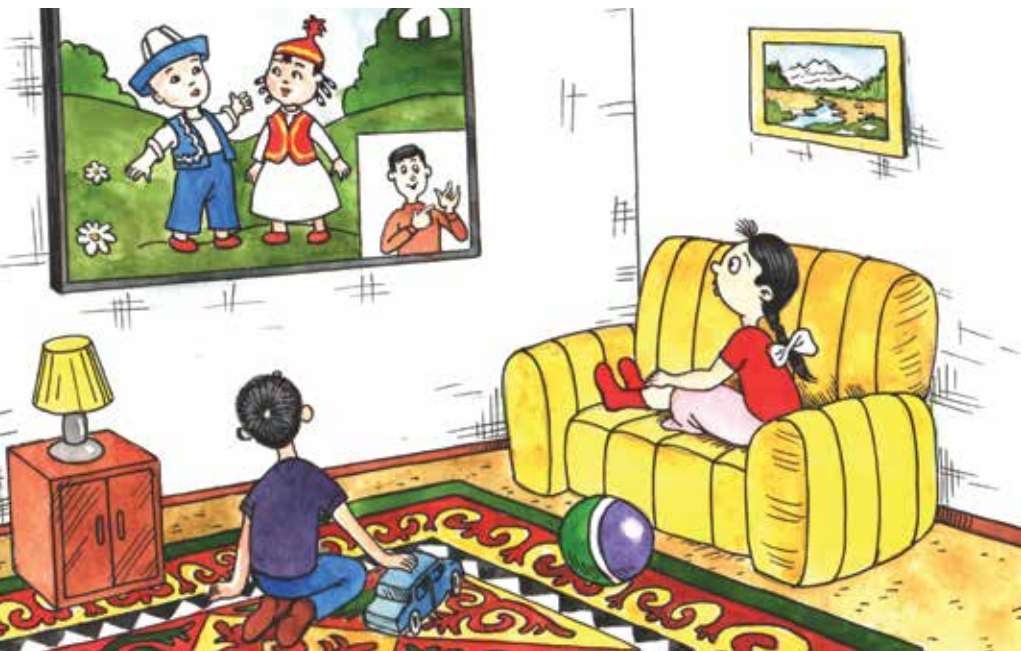
лорун аткарууга толугу менен даяр болгуча анын Факультативдик протоколуна кол койбошу мүмкүн.

Факультативдик протоколго кол койгон мүчө-мамлекет, Майыптыгы бар адамдардын укуктары боюнча комитеттин Конвенциянын жоболору бузулгандан улам жабыр тарткандардын арыздарын кабыл алып, карап чыгууга болгон ыйгарым укуктарын таанууга милдеттүү.

Кыргызстан БУУнун Майыптыгы бар адамдардын укуктары боюнча конвенциясына 2011-жылдын 21-сентябрында кол койгон, бирок, азырынча аны ратификациялай элек.

БУУнун Майыптыгы бар адамдардын укуктары жөнүндөгү конвенциясын кыскача баяндоо

Конвенциянын башкы максаты – майыптыгы барлар адамдын бардык укуктары менен эркиндиктеринен толук кандуу пайдаланууга мүмкүн

болгон ар тараптан жеткиликтүү дене-бойлук, экономикалык, социалдык, маданий чөйрөнү, саламаттык сактоо, маалымат жана байланыш тутумун түзүү болуп саналат.

Конвенция 50 беренеден турат. Алар майыптыгы бар адамдарды өтө

терең жагымсыз социалдык абалдан чыгарып, өнүккөн өлкөлөрдө да, өнүгүп жаткан өлкөлөрдө да - тегиз мүмкүнчүлүктөр түзүлгөн шартта жарандык, саясий, экономикалык, социалдык жана маданий турмушка катышуусун кеңейтүүгө багытталган.

Майыптык деген эмне?

Конвенцияда майыптык - ден-соолугунда кемтиги бар адамдар менен аларга болгон мамилелердин, ошондой эле алардын башкалар менен катар эле коомдун турмушуна толук кандуу жана натыйжалуу катышуусуна кедергисин тийгизген чөйрөлүк тоскоолдуктардын ортосундагы өз ара иш-аракеттердин натыйжасы деп аныкталган.

Максаты

Ушул Конвенциянын максаты – майыптыгы бар адамдардын бардык укуктары менен эркиндиктери толук кандуу жана бирдей ишке ашырылуусун колдоо, коргоо жана камсыздоо. Ошондой эле алардын ар-намысына сый-урмат менен мамиле кылууну колдоого алуу болуп саналат. Майыптыгы бар адамдардын катарына ар кандай тоскоолдуктарга бет келген учурларда алардын коомдун турмушуна башкалар менен катар эле толук кандуу жана натыйжалуу катышуусуна кедергисин тийгизген туруктуу дене-бойлук, психикалык, интеллектуалдык же сенсордук кемтиги бар адамдар кирет.

Жалпы принциптер

Бул Конвенциянын принциптери болуп төмөнкүлөр саналат:

- адамга тийиштүү болгон ар-намысын, жеке өз алдынчалуулугун, анын ичинде өзү тандоо эркиндигин, көз карандысыздыгын урматтоо басмырлабоо (бардыгына тегиз мамиле жасоо);
- коомго толук кандуу жана натыйжалуу аралаштыруу жана киргизүү;
- майыптыгы бар адамдардын өзгөчөлүгүнө сый-урмат менен мамиле кылуу жана аларды адамдардын көп түрдүүлүгүнүн компоненти жана адамзаттын бир бөлүгү катары кабыл алуу;
- мүмкүнчүлүктөрдүн теңдештиги;
- жеткиликтүүлүк (транспорт каражаттарын, ар кыл жайларды жана маалыматтарды эркин пайдалануу, ошондой эле майыптыгына байланыштуу буларды колдонуу укугунан ажыратуунун мүмкүн эместиги);
- эркектер менен аялдардын теңчилиги;
- майыптыгы бар балдардын өнүгүп келе жаткан шык-жөндөмүн урматтоо жана майыптыгы бар балдардын өз жеке сапаттарын сактоого болгон укугун урматтоо.

Жалпы милдеттенмелер

Мүчө-мамлекеттер бардык майыптыгы бар адамдардын майып экендигине байланышкан эч кандай басмырлоосуз, бардык адам укуктарынын жана негизги эркиндиктеринин толугу менен ишке ашырылышын камсыздоого жана колдоого алууга милдеттүү болушат.

Бул максатта мүчө-мамлекеттер бардык тийиштүү чараларды, анын ичинде майыптыгы бар адамдарга карата басмырлоочу мүнөзгө ээ болгон колдонуудагы мыйзамдарды, токтомдорду, каада-салттарды жана үрп-адаттарды жокко чыгаруу же аларга өзгөртүүлөрдү киргизүү үчүн мыйзам чыгаруучулук чараларды көрүүгө милдеттүү болот.

Теңчилик жана басмырлабоо

Мүчө-мамлекеттер бардык адамдар мыйзам алдында бирдей экендигин мойнуна алып, майыптыгы боюнча ар кандай басмырлоолорго тыюу салышат жана аларга бирдей жана натыйжалуу укуктук коргоону кепилдешет.

Майыптыгы бар аялдар

Мүчө-мамлекеттер аялдардын ар тараптуу өнүгүүсүн, абалынын жакшырышын жана укуктары менен мүмкүнчүлүктөрү кеңейтилишин камсыздоо үчүн бардык зарыл болгон чараларды көрүшөт.

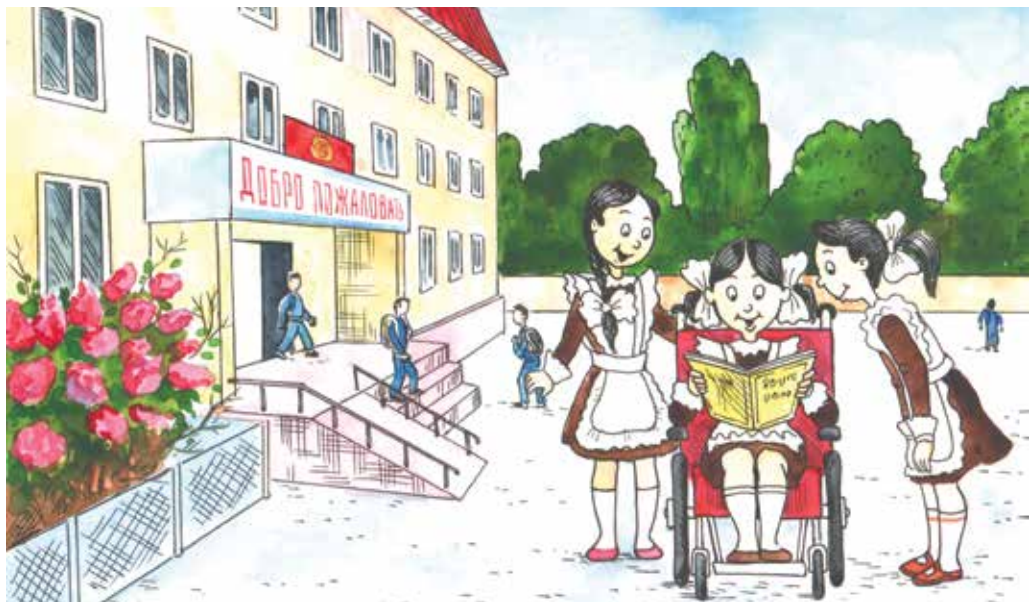
Майыптыгы бар балдар

Майыптыгы бар балдарга карата бардык мамиледе биринчи кезекте баланын эң негизи жана бийик кызыкчылыктарына көңүл бурулушу керек.

Агартуучулук-тарбиялык иш

Мүчө-мамлекеттер төмөнкүлөр боюнча кечиктирилгис, натыйжалуу жана тийиштүү чараларды көрүү милдетин алышат:

- жалпы коомдун майыптык маселелери боюнча сабаттуулугун жогорулатуу жана майыптыгы бар адамдардын укуктары менен ар-намысына сый-урмат мамиле кылууну бекемдөө;
- майыптыгы бар адамдарга карата калыптанып калган стереотиптерге, ырым-жырымдарга жана зыяндуу үрп-адаттарга каршы күрөш жүргүзүү;
- майыптыгы бар адамдардын дараметин жана салымын жайылтуу; билим берүүнүн бардык деңгээлдеринде, анын ичинде бардык балдардын жаш көзүнөн тартып майыптыгы бар адамдарга сый урмат менен мамиле кылуусун тарбиялоо.

Мүчө-мамлекеттер майыптыгы бар балдар үчүн атайын мекемелерде гана эмес, өлкөнүн жалпы билим берүү мекемелеринде да билим алуусу үчүн шарттарды түзүү милдетин алат.

Жеткиликтүүлүк

Майыптыгы бар адамдардын эркин турмушта жашоосуна жана турмуштун бардык аспектилерине ар тараптуу катышуусуна мүмкүнчүлүк берүү үчүн мүчө-мамлекеттер майыптыгы бар бардык категориядагы адамдар үчүн коомдук транспорттун, медициналык мекемелердин, ма-

даний жана агартуучулук объектилердин, мамлекеттик мекемелердин, ошондой эле жаңы маалыматтык-коммуникациялык кызматтардын калк үчүн ачык деп эсептелген же калк пайдаланган кызмат көрсөтүүлөрдүн жеткиликтүү болушу үчүн тийиштүү шарттарды түзүүгө милдеттүү.

Жашоого болгон укук

Мүчө-мамлекеттер ар бир адамдын өмүргө болгон ажырагыс укугун бекемдөө менен бирге майыптыгы бар адамдардын дагы башкалар менен катар эле жашоого болгон укугун натыйжалуу ишке ашырылуусун камсыздоо үчүн бардык зарыл болгон чараларды көрүшөт.

Тобокелдүү жагдайлар жана өзгөчө гуманитардык жагдайлар

Мүчө мамлекеттер тобокелдүү жагдайларда, анын ичинде куралдуу чыр-чатактарда, өзгөчө гуманитардык жагдайларда жана табигый кырсыктар учурунда майыптыгы бар адамдарды коргоо жана алардын коопсуздугун камсыздоо үчүн бардык зарыл болгон чараларды көрүүгө милдеттүү.

Мыйзам алдындагы теңчилик

Башкалар менен катар эле майыптыгы бар адамдар мал-мүлккө ээ болууга жана аны мурастоого, өз каражаттарын башкарууга, ошондой эле банктык ссудаларды, ипотекалык насыяны жана башка насыяга берүү формаларын тегиз, жеткиликтүү колдонууга укуктуу. Майыптыгы бар адамдар жеке мал-мүлкүнөн айласыз ажырап калбашы үчүн өкмөттөр кыянаттык кылууну болтурбоо үчүн бардык зарыл болгон чараларды көрүүгө милдеттүү.

Сот адилеттигинин жеткиликтүү болушу

Майыптыгы бар адамдар ар кандай соттук териштирүүлөрдүн катышуучусу болуп калган учурларда башка адамдар сыяктуу эле ишти иликтөөдө жана кароодо калыс мамиле болушуна толук укуктуу болушат. Өкмөттөр майыптыгы бар адамдардын толук түшүнүп, аларды да башкалар так түшүнүшүнө, документтер менен таанышуусуна, ошондой эле өз ойлорун өздөрүнө ылайык болгон тилде айтып-түшүндүрүп беришине жардам көрсөтүшү керек.

Эркиндик жана жеке кол тийбестик

Майыптыгы бар адамдар башкалар менен катар эле эркин болуу жана жеке кол тийбестик укугунан пайдаланышат.

Кыйноодон жана ырайымсыз, адамгерчиликсиз же ар-намысты басмырлаган мамиледен, жазадан эркин болуу

Эч ким кыйноого жана ырайымсыз, адамгерчиликсиз же ар-намысты басмырлаган мамиле менен жазага кириптер болбошу керек

Эзүүдөн, зомбулуктан жана мазактоодон эркин болуу

Мүчө-мамлекеттер майыптыгы бар адамдарды, анын ичинде аялдар менен балдарды эзүү, аларга карата зомбулук жасоо же мазактоо учурлары аныкталып, иликтенип жана тийиштүү учурларда жазага тартуу үчүн натыйжалуу чараларды көрүшөт.

Жеке бүтүндүгүн коргоо

Майыптыгы бар ар бир адамдын башкалар менен катар эле анын дене-бойлук жана психикалык бүтүндүгүнө сый-урмат менен мамиле кылынышына укугу бар.

Ары-бери эркин жүрүү жана жарандык

Мүчө-мамлекеттер майыптыгы бар адамдардын башкалар менен катар эле ары-бери эркин жүрүүгө, жашай турган жери менен жарандыгын тандоого болгон укугун тааныйт.

Майыптыгы бар балдар төрөлөөр замат каттоого алынат жана төрөлгөн күндөн тартып ысымга ээ болууга, жарандык алууга, ошондой эле өз ата-энесин билүүгө жана алардын камкордугунда болууга укугу бар.

Өз алдынча күн көрүү жана жергиликтүү коомчулуктун иштерине катышуу

Майыптыгы бар адамдар башка адамдар менен катар эле өздөрү жашай турган жерлерди, кайсы жерде, ким менен жашай тургандыгын тандоого укугу бар. Ошондой эле майыптыгы бар адамдар кошумча кызмат көр-

сөтүүлөрдөн пайдаланууга, жергиликтүү коомчулуктун жашоосуна зарыл болгон жана жергиликтүү коомчулуктун базасында жашаган жери боюнча жеке өзүнө арналган жардам алууга укугу бар.

Жекече мобилдүүлүк

Мүчө-мамлекеттер майыптыгы бар адамдардын өз алдынча ары-бери жүрүүсүнө мүмкүнчүлүктөрдү түзүү үчүн натыйжалуу чараларды көрүүгө, ошондой эле алардын мобилдүүлүгүн жеңилдетүүчү түзүлүштөрдүн жана кошумча технологиялардын жеткиликтүү болушун камсыздоого тийиш.

Пикирин жана ойлорун эркин билдирүү жана маалыматтын жеткиликтүүлүгү

Мүчө-мамлекеттер майыптыгы бар адамдарды кеңири чөйрөдөгү адамдарга арналган маалымат менен өз убагында, жеткиликтүү форматтарда жана майыптыктын ар кыл формаларын эске алган технологиялар менен камсыздап туруу үчүн бардык тийиштүү чараларды көрүшөт. Өкмөт майыптыгы бар адамдар пикирин эркин билдирүүгө, анын ичинде башкалар менен катар эле өзү тандаган баарлашуунун бардык формаларын пайдалануу менен маалыматты жана идеяларды издөө, алуу жана жайылтууга болгон укугун пайдаланууга толук мүмкүнчүлүгү болушуна көмөк көрсөтүшү керек.

Жеке жашоосунун кол тийбестиги

Бир дагы майыптыгы бар адам жашаган жерине же жашоо шартына карабастан, жеке жашоосунун, үй-бүлөсүнүн, турак-жайынын, кат алышуусунун жана башка баарлашуу түрлөрүнүн кол тийбестигине мыйзамсыз кол салынышына, анын ар-намысына кадыр-баркына мыйзамсыз асылууга кириптер болбошу керек.

Үйүн жана үй-бүлөсүн сыйлоо

Нике курагына жеткен бардык майыптыгы бар адамдардын никеге туруу жана үй-бүлө куруу, тараптардын өз ара макулдугунун негизинде канча балалуу болгусу келгендиги туурасында чечим кабыл алуу укугу таанылат.

Өкмөттөр майыптыгы бар адамдарга алардын балдарды тарбиялоо боюнча өз милдеттерин аткаруусуна тийиштүү жардам көрсөтүшөт, ошондой эле ата-энесинин эркине каршы баланы алардан ажыратууга жол берилбешин камсыздашат. Эч бир учурда бала өзүнүн майыптыгынан, же болбосо ата-энесинин, же алардын бирөөсүнүн майыптыгынан улам ата-энесинен ажыратылбашы керек.

Билим берүү

Майыптыгы бар бардык адамдар башка адамдар менен катар эле өмүр бою жана эч кандай басмырлоосуз баштапкы, орто, жогорку жана кесиптик билим алууга укуктуу болуп саналат. Бул укукту ишке ашыруу максатында өкмөттөр бардык деңгээлдердеги инклюзивдүү билим берүүнү, ошондой эле майыптыгы бар адамдардын жекече муктаждыктарын эске алган зарыл аспаптардын болушун камсыздашат.

Майыптыгы бар балдар өздөрү жашаган жерлерде акысыз, сапатуу баштапкы жана орто билим алууга укугу бар.

Ден-соолук

Майыптыгы бар адамдар башкалар менен катар эле медициналык тейлөө кызматынан пайдаланууга, ошондой эле түздөн-түз алардын майыптыгынан улам зарыл болгон кызмат көрсөтүүдөн, анын ичинде дартты эрте аныктоо кызматынан пайдаланууга укугу бар.

Өкмөттөр бул кызмат көрсөтүүлөрдү бул адамдар жашаган жерлерге болушунча жакыныраак жерлерге, анын ичинде айыл аймактарында да уюштурушат.

Эмгек жана иш менен камсыз болуу

Майыптыгы бар адамдардын башкалар менен катар эле эмгектенүүгө болгон укугу таанылат: ага алардын эмгек кылуу аркылуу каражат табуу мүмкүнчүлүгүнө ээ болуу укугу кирет. Өкмөттөр майыптыгы бар адамдар

үчүн инклюзивдүү жана жеткиликтүү эмгек шарттарын түзүүгө, ошондой эле аларды түзүүгө шыктандырууга милдеттүү болушат.

Мүчө-мамлекеттер майыптыгы бар адамдар кулчулукка же эрксиз абалда кармалууга кириптер болбой, мажбурлаган же милдеттүү түрдө жасаткан иштерден корголушун камсыздашат.

Жетиштүү жашоо деңгээли жана социалдык коргоо

Майыптыгы бар адамдардын жетиштүү тамак-ашка, кийим-кечекке, турак-жайга, жашоо шартын үзгүлтүксүз жакшыртууга, социалдык жактан корголууга укугу бар. Ошондой эле аларга майыптыгына байланыштуу муктаждыктарын канааттандыруу үчүн тийиштүү жана кымбат эмес кызмат көрсөтүүлөрдөн, түзүлүштөрдөн жана башка жардамдардан пайдалануусуна, пенсиялык жөлөк пулдардын, мамлекеттик турак-жай программаларынын жеткиликтүү болушуна шарт түзүлөт.

Саясий жана коомдук турмушка катышуу

Мүчө-мамлекеттер майыптыгы бар адамдардын өлкөнүн саясий жана коомдук турмушуна толук кандуу катышуусуна, анын ичинде башкалар менен катар эле шайлоого жана шайланууга укуктуу болушуна кепилдик беришет. Ошондой эле өкмөттөр майыптыгы бар адамдар мамлекеттик иштерди башкарууга ар тараптуу катыша ала турган шарттарды түзүүгө көмөк көрсөтүүгө милдеттүү болот.

Маданий турмушка, эс алуу иш-чараларына жана спорт менен машыгууга катышуу

Майыптыгы бар адамдардын өз чыгармачыл, көркөм жана интеллектуалдык дараметин өздөрүнүн жыргалчылыгы үчүн гана эмес, жалпы коомдун руханий көрөңгөсүн арттыруу үчүн өнүктүрүүгө укугу бар.

Бул укуктарды ишке ашыруу үчүн майыптыгы бар адамдардын бардык категориялары үчүн театрлардын, музейлердин, кинотеатрлардын, китепканалардын, улуттук маданий мааниге ээ эстеликтер менен объектилердин жеткиликтүү болушун, ошондой эле маданий мурастардын жеткиликтүү форматта болушун камсыздоо зарыл.

Статистика жана маалымат топтоо

Мүчө-мамлекеттер аларга ушул Конвенцияны аткаруу максатында стратегияларды иштеп чыгууга жана ишке ашырууга мүмкүнчүлүк бере турган тийиштүү маалыматтарды, анын ичинде статистикалык жана изилдөөчүлүк маалыматтарды топтоого милдеттүү болушат.

Эл аралык кызматташтык

Мүчө-мамлекеттер ушул Конвенциянын максаттарын жана милдеттерин ишке ашыруу боюнча улуттук иш-аракеттерди колдоого алуу үчүн эл аралык кызматташуунун жана аны ар тараптан колдоонун маанилүү экендигин моюнга алышат.

Улуттук ишке ашыруу жана мониторинг

Мүчө-мамлекеттер, уюштуруучулук түзүлүшүнө ылайык, өкмөттө ушул Конвенцияны ишке ашырууга байланышкан маселелерди жөнгө салган бир же бир нече инстанцияны дайындашат жана ар кыл секторлор менен ар кандай деңгээлдердеги тиешелүү ишке көмөктөшүү үчүн өкмөттө координациялоочу механизмди дайындоо же түзүү мүмкүнчүлүгүн тийиштүү түрдө изилдешет.

Жарандык коом, анын ичинде майыптыгы бар адамдар же алардын өкүлчүлүгү болгон уюмдар, толук кандуу түрдө байкоо процессине камтылышат жана ага катышышат.

Майыптыгы бар адамдардын укуктары боюнча боюнча комитет

Майыптыгы бар адамдардын укуктары боюнча комитет мүчө-мамлекеттердин Майыптыгы бар адамдардын укуктары жөнүндө конвенцияны аткаруусуна байкоо жүргүзгөн көз карандысыз эксперттердин органы болуп саналат.

Комитеттин мүчөлөрү мүчө-мамлекеттер тарабынан шайланат, мында адилет географиялык бөлүштүрүүгө, цивилизациянын ар кандай формаларынын жана негизги укуктук тутумдардын өкүлдөрүнүн болушуна, ар кайсы жыныстагы адамдардын теңдеш катышуусуна жана майыптыгы бар эксперт-адамдардын болушуна көңүл бурулат.

Комитеттин мүчөлөрү төрт жылдык мөөнөткө шайланат. Алар бир гана жолу кайрадан шайланууга укуктуу.

Бардык мүчө-мамлекеттер Комитетке Конвенцияда бекитилген укуктарды ишке ашыруу боюнча баяндамаларды такай берип турууга милдеттүү. Комитет ар бир баяндаманы изилдеп чыгат да, баяндама боюнча өз сунуштары менен жалпы сунуштамаларын берип, аларды корутунду эскертмелер катары мүчө-мамлекетке жөнөтөт.

Конвенциянын Факультативдик протоколу, Комитетке Протоколго катышкан мүчө-мамлекеттер тарабынан Конвенциянын талаптары бузулгандыгы жөнүндө маалыматтарды камтыган жеке мүнөздөгү арыздарды кароого ыйгарым укуктарды берет.

Комитет Женевада чогулуп, адатта жылына экиден сессия өткөрүп турат.

Мүчө-мамлекеттердин баяндамалары

Ар бир мүчө-мамлекет Конвенция күчүнө киргенден кийинки эки жыл ичинде Комитетке Бириккен Улуттар Уюмунун Башкы катчысы аркылуу ушул Конвенцияны ишке ашыруу боюнча кабыл алынган чаралар туурасында кеңири баяндама берип турат.

Андан соң мүчө-мамлекеттер кийинки баяндамаларын ар бир төрт жылда бир жолудан кем эмес, ошондой эле Комитет өтүнгөн учурларда берип турушат.

Мүчө-мамлекеттер менен Конвенциянын ортосундагы кызматташтык

Ар бир мүчө-мамлекет Комитет менен кызматташат жана анын мүчөлөрүнө өз мандаттарын аткарууга көмөк көрсөтөт.

Мүчө-мамлекеттер менен болгон мамилелеринде Комитет ушул Конвенцияны ишке ашыруу боюнча улуттук мүмкүнчүлүктөрдү күчөтүүнүн, анын ичинде аларды эл аралык кызматташтыктын жардамы менен арттыруунун жолдорун тийиштүү түрдө эске алат.

Мүчө-мамлекеттердин конференциясы

Мүчө-мамлекеттер ушул Конвенцияны ишке ашырууга тиешеси бар каалагандай маселени кароо үчүн такай Мүчө-мамлекеттердин конференциясына чогулуп турушат.

Депозитарий

Ушул Конвенциянын депозитарийи болуп Бириккен Улуттар Уюмунун Башкы Катчысы эсептелет.